

С.Ф.Легенчук / За ред. д.е.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф.Бутинця. – 3-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2007. – 468 с.

2. *Марченко Д.М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело підвищення його ефективності // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2009. - №6.- с.248-254.*

3. *Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Наукове видання. – Житомир: ПП «Рута», 2010. – 432 с.*

Перелигіна О. В.,
студ. гр. МЗДм-12,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Мохняк В. С.,
ст. викл. кафедри обліку та аналізу

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО КОНТРОЛЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ ТА КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Нестабільна економічна ситуація, що склалась в Україні, зумовила велику недовіру населення до фінансових кредитних та депозитних установ: громадяни намагаються брати менше кредитів (оскільки ставка позики може підвищуватись протягом терміну кредитування) та дуже ретельно обирають місця для збереження та примноження особистих коштів. Останнє пов'язано в першу чергу із нещодавнім банкрутством низки вітчизняних та закордонних банків та кредитних спілок (далі – КС), які на даний час є основними учасниками ринку депозитних послуг для населення. Як наслідок – чимало вкладів не були повернені або були лише частково повернені своїм користувачам. Варто зауважити, що саме масове бажання клієнтів банків та КС вилучити раніше розміщені під депозити власні кошти стало одним із чинників глобальної фінансової, а згодом і економічної кризи 2008–2009 років, оскільки спрацював так званий «панцюговий ефект». Суть останнього полягала у тому, що неможливість однієї фінансової установи вчасно повернути клієнту вкладені кошти спричинила хвилю занепокоєння серед інших вкладників і вони почали масово вилучати свої кошти із банківських установ та КС. Зрозуміло, що жоден навіть найстабільніший банк у період кризи не був в змозі водночас розрахуватись по всіх своїх зобов'язаннях.

На сьогодні найбільшу частку ринку фінансових послуг займають банки та кредитні спілки. За своєю суттю ці установи є дещо подібними, оскільки обидві здійснюють кредитування на засадах платності, зворотності, терміновості тощо, та залучають депозитні кошти з виплатою відповідних відсотків. Водночас, якщо об'єктивно оцінити потужність обидвох установ, то стає цілком зрозуміло, що кредитні спілки програють за обсягами доступних активів, розміром клієнтської бази та іншими факторами. Разом із цим, система кредитної кооперації в Україні розвивається, оскільки знайшла свою ринкову нішу [1] – це соціальне кредитування фізичних осіб (фермерів, пенсіонерів, малозабезпеченого населення), малого та середнього бізнесу; залучення депозитів під вищі ставки доходності; швидкість та простота процедур обслуговування – значно вищі. Проте комерційні банки мають суттєву перевагу для населення – це наявність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд), участь у якому для банків є обов'язковою. Система кредитної кооперації має схожу організацію – «Програму захисту вкладів» (ПЗВ). Передумовою створення Фонду стала фінансова криза кінця 90-х років минулого століття. Саме тому у 1998 році Президентом України

був підписаний Указ «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб-вкладників комерційних банків України» та, як наслідок, прийняття Верховною радою України Закону «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб», основною метою якого було законодавче закріплення положень, що захищають вклади фізичних осіб у банківській системі [2]. ПЗВ була створена як добровільне об'єднання у 2007 році 6-ма кредитними спілками. Як і Фонд, ПЗВ покликана забезпечувати стабільність, платоспроможність та надійність своїх членів, а також представляти і захищати їхні інтереси [3, с. 386].

Актуальним на сьогоднішній день є порівняння Фонду та ПЗВ з погляду надійності, стабільності та інших характеристик, оскільки саме це є визначальним при виборі установи для вкладання вільних грошових коштів.

Порівняльна характеристика обох установ наведена у таблиці.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та Програми захисту вкладів [2, 4]

Ознака	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб	Програма захисту вкладів
Якісні параметри		
Юридичний статус	Державна спеціалізована установа	Об'єднання юридичних осіб
Основна мета діяльності	Захист прав та інтересів учасників, відшкодування вкладів	Вжиття заходів фінансової, органі-заційної, правової та методолог-гічної підтримки учасників
Учасники системи	Лише банки та філії іноземних банків	Лише кредитні спілки чи об'єднані кредитні спілки
Участь	Обов'язкова	Добровільна
Об'єкт захисту	Вклади фізичних осіб	Вклади фізичних осіб
Кількісні параметри		
Кількість учасників:		
- постійних,	- 170	- 42
- тимчасових/кандидатів в учасники;	- 5	- 6
Розмір обов'язкових внесків учасників:		
- початкового	- 1% статутного капіталу	- 2500 грн.
- регулярного	- 0,25% загальної суми вкладів, включаючи відсотки (2 рази / рік)	- 0,02% від залишку внесків членів на депозитні рахунки (4 рази / рік)
Загальна кількість вкладників	35 млн. осіб	16,9 тис. осіб
Загальний розмір вкладів, які гарантує установа	282,6 млрд. грн.	323,4 млн. грн.
Середній розмір вкладу, грн.	8075 грн.	19136 грн.

Отже, аналіз даних таблиці вказує на ряд ознак, що різняться, а також вказують на схожість Фонду та ПЗВ. Першою та найсуттєвішою відмінністю цих установ є форма їхньої власності (державна у Фонду та приватна у ПЗВ). Ця ж риса зумовлює і те, що участь банків у Фонді є обов'язковою, а кредитних спілок у ПЗВ – добровільною. Саме тому до складу першої установи входять близько 90% банків України, а до складу другої – лише 7% кредитних спілок. Така суттєва різниця зумовлює відповідно і різний рівень

ефективності від діяльності цих установ для громадськості. Також Фондом максимально гарантується вклад у розмірі 8075 грн. з розрахунку на 1 особу, а ПЗВ 19136 грн. на 1 вкладника. При цьому слід враховувати кількість «залучених до системи захисту» вкладників. Водночас досить суттєвою є різниця у розмірі регулярних внесків, що сплачуються обома установами: для банків ця сума в середньому є у 6 разів вищою, ніж для кредитних спілок (0,25% суми вкладів 2 рази/рік проти 0,002% вкладів 4 рази/рік). Таким чином, виходячи із вищезазначеного можна зробити висновок про доцільність створення спеціальної установи, яка б гарантувала вкладникам кредитних спілок їхні внески на державному рівні, оскільки діяльність такої організації є більш ефективною, аніж діяльність такого фонду на рівні приватної установи.

Література:

1. Климченко А. И. *Подальші перспективи ринку кредитної кооперації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vaks.org.ua/>*. 2. Система гарантування вкладів фізичних осіб в Україні [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fg.org.ua/> 3. Славова Н. О. *Кредитні спілки як учасники фонду гарантування вкладів (внесків): правові аспекти // Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. — 2010. — Вип. 1. — С. 386—388.* 4. *Про програму захисту вкладів [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pzv.net.ua/>*

Прокопенко А.В., Булера І.С,
студ. гр. ЕА-51,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
Науковий керівник – Лагоза Н. Ж.,
доцент кафедри обліку і аудиту

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Інтенсивний розвиток інвестиційної діяльності прискорює ринкову трансформацію вітчизняної економіки, сприяє входженню до світових товарних ринків, створенню валютних резервів, які є необхідними для модернізації виробництва. Розвиток та динаміка інвестиційних процесів формують на даному етапі розвитку світового господарства стратегічну основу сталого економічного зростання, що і підтверджує досвід економічно розвинених країн. У сучасних умовах позитивні економічні параметри є тісно пов'язаними з масштабами і якісним рівнем інвестиційної діяльності, структурно-технологічними змінами. Серед різних криз, пережитих сучасною українською економікою, особливо виділяється інвестиційна. Насамперед, вона виявляється в зниженні обсягу капіталовкладень, у наслідок чого багато підприємств не тільки не можуть конкурувати, але й просто існувати. Однак активна інвестиційна діяльність залежить від багатьох факторів, таких як рівень інфляції, розмір ставки банківського відсотка, рівень податкового законодавства, дефіцит державного бюджету тощо. Економіка України на даному етапі свого розвитку характеризується своїм нерегульованим, стихійним переходом до ринкової економіки, що є сильним дестабілізуючим фактором.

Дослідженню принципів інвестиційної діяльності, економічної сутності інвестицій та їх класифікації, проблемам управління інвестиціями, методології бухгалтерського обліку і звітності інвестиційної діяльності присвячено роботи багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема, А.А. Пересади, Б.І. Валуєва, М.В. Кужельного, В.І. Єфіменка, В.В. Сопка, Я.Д. Крупки, М.І. Долішнього, І.О. Бланка, У.